

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА ИЗВРШЕНА РЕВИЗИЈА НА
ФИНАНСИСКИОТ ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАСХОДИТЕ
И РЕВИЗИЈА НА УСОГЛАСЕНОСТ
НА
ГРАЃАНСКА ОПЦИЈА ЗА МАКЕДОНИЈА
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 2017 КАРПОШ, КАВАДАРЦИ**

01 2018 04 18

Скопје, јануари 2019

СОДРЖИНА

Опис	Страна
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР	1 - 12
Финансиски извештај за приходи и расходи на жиро сметката за изборна кампања	13
Сметководствени политики и образложенија кон финансиските извештај	
- Вовед	14 - 15
- Сметководствени политики	16 - 18
- Образложенија кон финансиските извештај	18 - 20

Прилози:

Прилог 1

Прилог 2

**ГРАЃАНСКА ОПЦИЈА ЗА МАКЕДОНИЈА-ГРОМ
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 2017 КАРПОШ, КАВАДАРЦИ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

Користени кратенки:

ДИК – Државна изборна комисија

ДКСК – Државна комисија за спречување на корупција

ДЗР – Државен завод за ревизија

ААВМУ – Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги

ГРОМ – Граѓанска опција за Македонија

Палата „Емануел Чучков“
ул. Јордан Мијалков
П.Фах 249
1000 Скопје
Република Македонија
Тел: +389 2 3211 262
Факс: +389 2 3126 311
e-mail: dzr@dzr.gov.mk
www.dzr.gov.mk

Број: 10-125/1

Дата: 30.01.2019

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Резиме

Извршивме ревизија на финансискиот извештај за приходите и расходите, заедно со ревизија на усогласеност на Граѓанска опција за Македонија-ГРОМ-Локални избори 2017 Карпош, Кавадарци. Финансискиот извештај, предмет на ревизија го опфаќа периодот од 14.09.2017 до 28.09.2018 година.

За финансискиот извештај за приходите и расходите на ГРОМ-Локални избори 2017 Карпош, Кавадарци, изразивме поволно мислење и мислење со резерва за усогласеноста со законската регулатива, упатства и воспоставени политики.

Со ревизијата констатирано е отсуство на акт за бројот, седиштата на изборните штабови и начинот на нивно користење со или без надомест.

Во делот на нагласување на прашања за неизвесност и континуитет ги обелоденивме следниве состојби:

- неподмирени обврски кон добавувачите по издадени фактури за услуги за локалните избори во 2017 година и
- ААВМУ за локалните избори 2017 година спровела нов концепт на следење на политичко претставување на учесниците во изборниот процес, како и утврдени се разлики помеѓу податоците од извештаите на Агенцијата и радиодифузерите;
- дел од радиодифузерите не доставиле извештаи за искористениот рекламен простор и ценовници за платено политичко рекламирање; кај дел од радиодифузерите утврдени се разлики помеѓу податоците во медиа плановите во однос на податоците во нивните Извештаи за искористен рекламен простор.

Во делот за останати прашања, истакнуваме одредени неусогласености во Изборниот законик и тоа:

- направена е измена на Изборниот законик во „Службен весник на Република Македонија, број 140 од 30.07.2018 година, со што дадена е

**ГРАЃАНСКА ОПЦИЈА ЗА МАКЕДОНИЈА-ГРОМ
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 2017 КАРПОШ, КАВАДАРЦИ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

можност за трансфер на средства помеѓу сметките на учесниците во изборната кампања, без да се прецизира дали истите претставуваат извор на финансирање на изборната кампања или учесниците ќе имаат обврска да ги вратат средствата на сметката на политичката партија за редовно работење односно на посебните сметки за средствата обезбедени преку кредит;

- не е извршено усогласување на член 76-д став 1 со член 83 од Изборниот законик, во делот на финансирање на трошоците за платено политичко рекламирање со средства од Буџетот на Република Македонија;
- не е извршено усогласување на изворите на финансирање предвидени со член 83 став 1 алинеи 1 и 2 и член 88 став 3 по укинувањето на надоместот на трошоците за избори по добиен глас, кои беа предвидени во член 86;
- со укинувањето на член 86 во однос на исплата на надоместоците по добиен глас, не се утврдени преодни и завршни одредби во Законот за изменување на Изборниот законик во „Службен весник на Република Македонија „ број 140/2018, со што е неизвесна исплатата на овие средства на учесниците во изборната кампања за локалните избори 2017;
- потребно е усогласување на „Правилник за образецот за финансиските извештаи со спецификација на трошоците за приходите и расходите на трансакциската сметка за изборна кампања, согласно измените во изворите на финансирање;
- потребно е преиспитување на рокот за затворање на трансакциските сметки за изборните кампањи дефинирани со член 71, по укинувањето на надоместоци на трошоци за избори кои беа предвидени со член 86 од Изборниот законик;
- потребно е да се изврши усогласување на рокот за уплата на донациите со роковите за затворање на трансакционата сметка, предвидени со член 71 во Изборниот законик;
- постои потреба од пропишување на обврска за правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди, општините во Република Македонија и градот Скопје да изготвуваат и доставуваат извештај за искористените рекламни паноа и билборди и средствата кои се платени или се побаруваат по тој основ.

Надлежните институции потребно е да преземат активности за надминување на утврдените слабости.

Од страна на одговорното лице на субјектот не се добиени забелешки на Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор.

**ГРАЃАНСКА ОПЦИЈА ЗА МАКЕДОНИЈА-ГРОМ
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 2017 КАРПОШ, КАВАДАРЦИ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

1. Вовед

- 1.1. Извршивме ревизија на приложениот финансиски извештај на страна 13 заедно со ревизија на усогласеност на ГРОМ-Локални избори 2017 Карпош, Кавадарци, која се состои од финансиски извештај за приходите и расходите за период од 14.09.2017 до 28.09.2018 година и преглед на значајни сметководствени политики и објаснувачки белешки кон финансискиот извештај.
- 1.2. Ревизијата на финансискиот извештај од точка 1.1. на овој извештај е извршена согласно член 22 став 1 од Законот за државната ревизија и Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија согласно член 23 од Законот за државна ревизија.
- 1.3. Не е извршена ревизија, ниту сме издале било каков извештај за финансискиот извештај за сметката 300000004124670 ГРОМ-Локални избори 2017 Карпош, Кавадарци.
- 1.4. Финансискиот извештај од точка 1.1. на овој извештај е одговорност на:

- Стевчо Јакимовски, овластено лице

Оваа одговорност вклучува дизајнирање, имплементација и одржување на интерна контрола која што е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансискиот извештај, кој што е ослободен од материјално погрешни прикажувања, без разлика дали е резултат на измами или грешки, избор и примена на соодветни сметководствени политики, како и правење на сметководствени проценки кои што се разумни во околностите.

Раководството на субјектот е исто така одговорно за осигурување дека активностите, финансиските трансакции и информации, рефлектирани во финансискиот извештај е во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

- 1.5. Одговорност на ревизорите е да изразат мислење за финансискиот извештај од точка 1.1. врз основа на извршената ревизија. Оваа одговорност вклучува и изразување мислење за тоа, дали активностите, финансиските трансакции и информации рефлектирани во финансискиот извештај се, во сите материјални аспекти, во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

Оваа одговорност вклучува извршување на постапки за добивање ревизорски докази за тоа дали приходите и трошоците се користени за планираните намени утврдени од страна на законодавецот. Таквите постапки вклучуваат и процена на ризикот од неусогласеност.

Ревизијата е извршена во согласност со Ревизорските стандарди на Врховните

**ГРАЃАНСКА ОПЦИЈА ЗА МАКЕДОНИЈА-ГРОМ
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 2017 КАРПОШ, КАВАДАРЦИ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

ревизорски институции (ISSAI). Овие стандарди налагаат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата со цел да добиеме разумно уверување за тоа дали вкупниот финансиски извештај е ослободен од материјално погрешни прикажувања. Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на достатни соодветни ревизорски докази како поткрепа на нашите заклучоци. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризикот од материјална неусогласеност, без разлика дали е резултат на измами или грешки.

При процена на ризикот, ревизорот ги разгледува внатрешните контроли релевантни за подготвување и објективно презентирање на вкупниот финансиски извештај со цел да се дизајнираат ревизорски постапки кои се соодветни во околностите, но не за целите на изразување на мислење за ефективноста на внатрешните контроли на субјектот. Ревизијата исто така вклучува оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствени проценки направени од страна на раководството на субјектот, како и оценка на севкупното презентирање на вкупниот финансиски извештај. Веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

2. Цели, заснованост и период на вршење на ревизијата

2.1. Цел на ревизијата на финансискиот извештај е да му овозможи на ревизорот да добие разумно уверување за тоа дали финансискиот извештај земен како целина е ослободен од материјално погрешни прикажувања било поради измама или поради грешка, овозможувајќи му на ревизорот да изрази мислење за тоа дали финансискиот извештај е изготвен, во сите материјални аспекти, во согласност со применливата рамка за финансиско известување и да известува за финансискиот извештај и да комуницира, во согласност со ревизорските наоди.

Цел на ревизијата на усогласеност во врска со ревизијата на финансискиот извештај е ревизорот да добие разумно уверување за тоа дали активностите, финансиските трансакции и информациите рефлектирани во финансискиот извештај се, во сите материјални аспекти, во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики и да ја известува законодавната власт и други соодветни тела за наоди и расудувања.

2.2. Финансискиот извештај кој е предмет на овој извештај е составен според применливата рамка за финансиско известување во Република Македонија.

2.3. Ревизијата од точка 1.1. погоре е планирана и извршена во периодот од 16.11.2018 до 10.12.2018 година кај ГРОМ - Локални избори 2017 Карпош, Кавадарци, од тим на Државниот завод за ревизија.

3. Наоди и препораки

Прашањата кои ги покрива овој извештај беа дискутирани на завршниот состанок со одговорните лица на субјектот предмет на ревизија одржан на ден 11.12.2018 година.

Од страна на одговорното лице на субјектот не се добиени забелешки на Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор.

Констатирана е следната состојба:

3.1 Усогласеност со закони и прописи

- 3.1.1. Учесникот во изборната кампања ГРОМ-Локални избори 2017 Карпош, Кавадарци, формира изборни штабови за спроведување на изборни активности. На ревизијата не и се презентирани податоци за начинот на уредување на меѓусебните права и обврски со сопствениците на деловниот простор во услови на закуп, што не е во согласност со одредбите од Законот за облигациони односи. Поради ваквата состојба не е можно потврдување на целосноста на искажаните расходи, доколку учесникот во изборната кампања користи деловен простор со надомест или за приходите на име донација доколку учесникот во изборна кампања користи деловен простор без надомест.

Препорака:

Учесникот во изборната кампања во иднина при организирање на избори да обезбеди акт со кој ќе се утврдат бројот, седиштата и начинот на користење на објектите наменети за изборни штабови, како и да ги уредат меѓусебните права и обврски со сопствениците на деловен простор под закуп.

Основ за изразување на мислење

Вкупен ефект од наодот изнесен во точка 3.1.1. е неможност за потврдување на бројот, локациите и начинот на користење на објектите наменети за активности во изборната кампања, чие влијание се одрази врз даденото мислење од страна на ревизијата.

4. Ревизорско мислење

Мислење за финансискиот извештај

Според наше мислење, финансискиот извештај на сметката на ГРОМ-Локални избори 2017 Карпош, Кавадарци, го претставува вистинито и објективно, во сите материјални аспекти резултатот на финансиските активности за периодот од 14.09.2017 до 28.09.2018 година, во согласност со применливата рамка за финансиско известување.

Мислење за усогласеност со закони и прописи

Според наше мислење, освен за ефектот на прашањето во точката 3.1.1. активностите, финансиските трансакции и информации, рефлектирани во вкупниот финансиски извештај за приходите и расходите на сметката на ГРОМ-Локални избори 2017 Карпош, Кавадарци за периодот од 14.09.2017 до 28.09.2018 година, во сите материјални аспекти се во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

5. Нагласување на прашања на неизвесност и континуитет

5.1.1. Со извршената ревизија на сметката за изборна кампања констатирани се неподмирени обврски кон добавувачи во вкупен износ од 1.113 илјади денари, од кои 857 илјади денари се однесуваат на платено политичко рекламирање. Сметката е затворена во законски предвидениот рок, девет месеци од денот на објава на конечните резултати од страна на ДИК, односно на 28.09.2018 година. Не подмирените обврски се пренесени и евидентирани на сметката на редовно работење на политичката партија ГРОМ. Наведените обврски до денот на известување од извршената ревизија, сеуште не се подмирени.

Истакнуваме дека со измените на Изборниот законик, објавени во „Службен весник на Република Македонија“ број 140/2018, предвидено е трошоците на изборните кампањи кои се однесуваат на платеното политичко рекламирање преку радиодифузери, печатени медиуми и електронски медиуми (портали), да бидат на терет на Буџетот на Република Македонија, детално образложено во точка 6.1.2.

5.1.2. Согласно член 76-в од Изборниот законик Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги на Република Македонија има обврска за следење на изборното медиумско претставување и програмскиот сервис на радиодифузерите и електронските медиуми (интернет порталите) во Република Македонија од денот на распишувањето на изборите до завршување на гласањето на денот на одржувањето на изборите. За извршеното следење на

**ГРАЃАНСКА ОПЦИЈА ЗА МАКЕДОНИЈА-ГРОМ
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 2017 КАРПОШ, КАВАДАРЦИ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

изборното медиумско претставување истата има обврска седмично да доставува извештаи до ДИК, а за време на изборната кампања дневни извештаи кои Агенцијата треба да ги објавува на својата веб страната.

Постапувајќи по член 76-в од Изборниот законик, Агенцијата донела Методологија за мониторинг на изборното медиумско претставување преку радио и телевизиските програмски сервиси за време на изборните процеси¹ со која се дефинирани начинот на мониторирање, изборот на примерок, како и периодот на мониторирање.

За Локалните избори 2017 година, Агенцијата спровела нов концепт² на следење на политичко претставување на учесниците во изборниот процес и тоа:

- дел од медиумите се следени преку анализа на нивната снимена програма за што се изготвени Прегледи на платено политичко рекламирање емитувано на радио и на телевизиските програмски сервиси за време на првиот круг од Локалните избори 2017 година (25 септември – 13 октомври 2017 година) и за емитувано на телевизиските програмски сервиси за време на вториот круг од Локалните избори 2017 година (18 – 27 октомври 2017 година);
- на дел од медиумите (на државно, регионално и локално ниво) им се доставени прашалници подготвен од Агенцијата по кои Агенцијата изготвила Извештај и
- дел од медиумите воопшто не биле опфатени со мониторинг, согласно критериумите утврдени во методологијата за мониторинг.

При вршење на избор на примерок за мониторирање, Агенцијата посочува дека примерокот се однесува на првиот круг, а за вториот круг согласно резултатите од првиот круг и однесувањето на медиумите во првиот круг, вообичаено се следи помал бројот на медиуми, односно дел од радиодифузерите на кои е вршен мониторинг во првиот круг од Локалните избори 2017 година не се опфатени и во мониторингот спроведен за вториот круг на Локалните избори.

Поради горенаведениот начин на мониторирање, податоците од Агенцијата за искористениот рекламен простор за време на изборната кампања, не се целосни и комплетни.

Со извршената споредба на податоците од документацијата поврзана со платеното политичко рекламирање на ГРОМ-Локални избори 2017 Карпош, Кавадарци, односно медиа планови, извештаи, ценовници од радиодифузерите со извештаите на ААВМУ за следење на изборното медиумско претставување и програмскиот сервис на радиодифузерите за локалните избори 2017 година (платено политичко рекламирање) за двата изборни круга и извештаите од радиодифузерите за искористен рекламен простор од страна на учесникот во

¹ 01-111/1 од 05.01.2016 Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги http://avmu.mk/wp-content/uploads/2017/05/metodologija_za_monitoring_05.01.2016.pdf

² спроведениот новиот концепт е наведен во писмен допис од АААМУ до ДЗР од ден 24.07.2018 година и доставените прегледи и извештаи

**ГРАЃАНСКА ОПЦИЈА ЗА МАКЕДОНИЈА-ГРОМ
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 2017 КАРПОШ, КАВАДАРЦИ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

изборна кампања ГРОМ-Локални избори 2017 Карпош, Кавадарци, ревизијата ги утврди следните состојби:

- кај седум (7) радиодифузери утврдена е разлика и согласно податоците од ААВМУ, искористиле помал рекламен простор, односно помало време за рекламирање за 2.995 секунди во однос на извештаите доставени од радиодифузерите, како и повеќе кај еден (1) радиодифузер, за 994 секунди (Прилог 1) и
- осум (8) радиодифузери доставиле фактури до ГРОМ-Локални избори Карпош, Кавадарци, од кои еден (1) радиодифузер не доставил Извештај за искористен рекламен простор, како и еден (1) не доставил ценовник за платено политичко рекламирање (Прилог 2).

6. Останати прашања

Ревизијата има обврска да обелодени дека во текот на 2017 и 2018 година извршени се неколку измени и дополнувања на Изборниот законик³ со кои поголем дел од утврдените слабости истакнати во извештаите на овластениот државен ревизор за одржаните парламентарни избори за 2016 година се надминати. И покрај тоа, утврдивме слабости за кои е потребно дополнително усогласување на Изборниот законик, а кои се однесуваат на:

6.1. Финансирање на изборната кампања

- 6.1.1. Со Законот за изменување и дополнување на Изборниот законик („Службен весник на Република Македонија “ број 140/2018) извршени се измени во член 71, односно додаден е нов став 7 кој гласи: *„на трансакционата сметка за изборна кампања може да се депонираат и средства од основната жиро-сметка на политичката партија, како и од посебните жиро-сметки за средствата обезбедени преку кредит. Политичката партија може да врши пренос од трансакциската сметка за изборна кампања на основната жиро-сметка на партијата“*. Со оваа измена дадена е можност за трансфер на средства помеѓу жиро сметките без да се прецизира дали трансферираните средства ќе бидат извор на финансирање на изборната кампања или учесниците ќе имаат обврска да ги вратат средствата на сметката на политичката партија за редовно работење односно на посебните жиро-сметки за средствата обезбедени преку кредит, како и роковите и начинот за враќање на истите. Истакнуваме дека во член 83 став 2 од Изборниот законик се пропишани изворите на финансирање на изборната кампања и тоа: членарината на политичката партија и донациите од правни и физички лица, поради што ревизијата е на мислење дека е потребно доуредување на Изборниот законик,

³ „Службен весник на Република Македонија“ број: 40/2006, 136/2008, 44/11, 51/11, 142/12, 31/13 34/13, 14/14, 196/15, 35/16, 97/16, 99/16, 136/16, 142/16, 67/17, 125/17, 35/18, 99/18 и 140/18

**ГРАЃАНСКА ОПЦИЈА ЗА МАКЕДОНИЈА-ГРОМ
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 2017 КАРПОШ, КАВАДАРЦИ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

односно усогласување на одредбите од член 71 став 7 и член 83 став 2 од Изборниот законик.

6.1.2. Со измените на Изборниот законик објавени во „Службен весник на Република Македонија“ број 140/2018, предвидено е трошоците на изборните кампањи кои се однесуваат на платеното политичко рекламирање преку радиодифузери, печатени медиуми и електронски медиуми (портали), да бидат на терет на Буџетот на Република Македонија⁴, при што членот 86 кој го регулираше правото на надомест на трошоци за избори по добиен глас е укинат. Со истиот беше уредено: ... „Надоместокот на трошоците за избори ќе се исплати од Буџетот на Република Македонија најдоцна во рок од три месеци од конечните изборни резултати од одржаните избори за претседател на Република Македонија и избори за пратеници во Собранието на Република Македонија, а од буџетот на општината и на градот Скопје за одржаните избори за членови на советите на општините и Советот на град Скопје, избор на градоначалник на општината и градоначалник на градот Скопје, најдоцна во рок од девет месеци од конечните изборни резултати, врз основа на извештајот на Државната изборна комисија за спроведените избори“, од што произлегува дека овие надоместоци треба да им се исплатат на учесниците во изборната кампања најдоцна до 19.09.2018 година⁵.

Имајќи ги во предвид наведените состојби како и фактот што измените во „Службен весник на Република Македонија „ број 140/2018 стапуваат на сила со денот на нивното објавување односно 30.07.2018 година, утврдивме дека:

- со додавање на нов член 76-д став 1 предвидено е дека „...„трошоците за објавено платено политичко рекламирање на учесниците во изборната кампања ќе се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија, кои се исплаќаат на посебна сметка на Министерството за финансии,, но не е извршено усогласување со член 83 од Изборниот законик, каде е предвидено дека изборната кампања не смее да се финансира од средства од Буџетот на Република Македонија;
- не е извршено усогласување на член 83 став 1 алинеи 1 и 2 и член 88 став 3 по бришењето на член 86, каде беше регулирано правото на надомест на трошоците за избори;
- не се утврдени преодни и завршни одредби за примената на членот 7 од Законот за изменување на Изборниот законик, со кој е укинат членот 8 во „Службен весник на Република Македонија „ број 140/2018, со што е

⁴ Член 76-д: „За исполнување на законските обврски на радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (порталите) во делот на објавувањето на платеното политичко рекламирање, финансиски средства се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија, кои се исплаќаат на посебна сметка на Министерство за финансии.“

⁵ Извештај за конечни изборни резултати од ДИК објавен на ден 19.12.2017

**ГРАЃАНСКА ОПЦИЈА ЗА МАКЕДОНИЈА-ГРОМ
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 2017 КАРПОШ, КАВАДАРЦИ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

неизвесен изворот на исплатата на средства на учесниците во изборната кампања за надомест по добиен глас за локалните избори 2017, односно дали истите ќе се исплаќаат од буџетите на општините и на градот Скопје за одржаните локални избори 2017;

- потребно е усогласување на „Правилник за образецот за финансиските извештаи со спецификација на трошоците за приходите и расходите на трансакциската сметка за изборна кампања“⁶, согласно измените во Изборниот законик во однос на изворите на финансирање;
- со измените објавени во „Службен весник на Република Македонија „ 35/2018 „трансакциската сметка за изборната кампања се затвора во рок од девет месеци од денот на објавување на конечните изборни резултати од одржаните избори за членови на советите на општините и Советот на градот Скопје, избор за градоначалник општината и градоначалник на градот Скопје“. Имајќи во предвид дека со укинувањето на член 86, исплатата на надоместоците на трошоците за избори, во делот на рекламирањето, ќе се врши од Буџетот на Република Македонија, ревизијата укажува на потребата од преиспитување на овој рок, поради фактот што вака дефинираниот рок го пролонгира изготвувањето и објавувањето на вкупните финансиски извештаи од изборната кампања.

6.2. Рок за уплата на донации

- 6.2.1. Согласно член 71 став 6 од Изборниот законик, донациите за финансирање на изборната кампања можат да се уплатуваат исклучиво на трансакциската сметка најдоцна до рокот определен за доставување на финансискиот извештај за финансирање на изборната кампања утврден во член 85 став 1 од овој закон. Од причина што затворањето на трансакциската сметка е во рок од три месеци од денот на објавување на конечните изборни резултати од одржаните избори за претседател на Република Македонија и избори за пратеници во Собранието на Република Македонија, и девет месеци од денот на објавување на конечните изборни резултати од одржаните избори за членови на советите на општините и Советот на град Скопје, избор на градоначалник на општината и градоначалник на град Скопје, а поднесувањето на вкупниот финансиски извештај е веднаш или во рок од 30 дена од затворањето на трансакциската сметка, уплатата на донациите до крајниот рок определен за доставување на финансиски извештај не може да се реализира, бидејќи сметката за изборна кампања може да биде затворена. Поради наведеното, ревизијата смета дека е потребно усогласување на рокот за уплата на донациите со рокот за затворање на трансакциската сметка.

⁶ „Службен весник на Република Македонија“ број 121/2017

6.3. Рекламни паноа и билборди

6.3.1. Во Конечните извештаи за извршените ревизии на Вкупниот финансиски извештај за приходите и расходите на сметките на учесниците во изборната кампања на Предвремените парламентарни избори 2016 година, овластениот државен ревизор ја истакна состојбата со закупот на рекламни паноа и билборди, како платено политичко рекламирање на учесниците во изборната кампања и потребата за изготвување и доставување на извештаи за искористените рекламни паноа и билборди и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа, од страна на правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди, општините во Република Македонија и градот Скопје.

Имено, согласно член 78-а од Изборниот законик дозволено е политичко рекламирање на учесниците во изборната кампања и на рекламни паноа и билборди. Заради соодветна примена на одредбите од овој член донесено е „Упатство за постапување по член 78-а од Изборниот законик⁷„ и „Појаснување за примена на член 78-а, став 7 од Изборниот законик⁸„, со кои дадени се одредени појаснувања во однос на максималниот број на рекламните паноа и билборди кои можат да се користат за политичко рекламирање, како и начинот и критериумите за распределба на правото на закуп на истите од страна на учесниците во изборната кампања.

Со член 85-а од Изборниот законик и неговата измена и дополнување од 30.07.2018 година пропишана е обврска покрај радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет порталите) во Република Македонија да изготват и достават до надлежните органи Извештај за рекламниот простор искористен од секој од учесниците во изборната кампања и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа.

И покрај тоа што закупот на рекламни паноа и билборди претставува платено политичко рекламирање на учесниците во изборната кампања, во Изборниот законик не е пропишана обврска правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди, општините во Република Македонија и градот Скопје да изготват и достават извештај за искористените рекламни паноа и билборди и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа, поради што отежнато е потврдувањето на исплатените средства за закуп на рекламни паноа и билборди.

Исто така во член 78-а точка 4 од Изборниот законик е определена обврската и Општините во Република Македонија, градот Скопје и правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди јавно да ги објават локациите и цените за закуп на рекламните паноа и билборди, без обврска за доставување на ценовници за услугите до надлежните органи, како и рокот за нивно

⁷ Државна изборна комисија број 08-2943/1 од 04.11.2016 година

⁸ Државна изборна комисија број 08-3296/1 од 21.11.2016 година

**ГРАЃАНСКА ОПЦИЈА ЗА МАКЕДОНИЈА-ГРОМ
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 2017 КАРПОШ, КАВАДАРЦИ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

доставување.

За надминување на утврдената состојба односно овозможување на поголем степен на контрола на исплатените средства за закуп на рекламни паноа и билборди, како и зголемување на транспарентноста на вкупното и поединечното политичко рекламирање на учесниците во изборната кампања, потребно е надлежните органи да преземат активности за доуредување на одредбите од Изборниот законик во делот на пропишување на обврската за доставување на извештај и ценовници до надлежните органи за искористените рекламни паноа и билборди од страна на правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди, општините во Република Македонија и градот Скопје.

**ГРАЃАНСКА ОПЦИЈА ЗА МАКЕДОНИЈА-ГРОМ
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 2017 КАРПОШ, КАВАДАРЦИ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРИХОДИ И РАСХОДИ ЗА ПЕРИОД 14.09.2017 - 28.09.2018 ГОДИНА				
				во 000 денари
	Опис на позицијата		Образло- жение	14.09.2017 - 28.09.2018
	Приходи			
	Приходи од донации		3.1.1.	2.275
	Останати приходи/ (Приходи од Општини Карпош и		3.1.2.	286
	Вкупно приходи			2.561
	Расходи од донации и расходи од останати приходи			
	Издатоци за реклама и пропаганда		3.2.1.	3.345
	Судски и правни услуги		3.2.2.	51
	Изнајмување на простор за време на изборна кампа		3.2.3.	269
	Провизија за платниот промет		3.2.4.	9
	Вкупно расходи			3.674
	Вкупни приходи - Вкупни расходи		3.3.	(1.113)
	Непокриени расходи			1.113